

A mai Moszkva – orosz nyelvi részképzős hallgatók szemével

A moszkvai részképzés az orosz szakos tanárképzés hagyományosan szerves részét képezte évtizedeken keresztül. Az 1970-es években kezdetben egy évet, majd fél évet, újabban négy hónapot vagy hat hetet tölthetnek az oroszul tanulók államközi szerződés alapján ösztöndíjasként az orosz fővárosban. A Puskin Intézet évtizedek óta egyetemként foglalkozik mind a részképzős külföldiekkel, mind a mester- és doktorandusz-képzéssel. A bolognai rendszer bevezetésével a BA alapszakos, szlavisztika szakon orosz szakirányon tanuló főiskolai hallgatók nagy izgalommal és várakozással néznek a külföldi utazás, az orosz környezet felfedezése elé, hiszen ők nulláról indulva, második éve ismerkednek csupán a nyelvvel. Ezért szinte a „mély vízbe” ugranak, amikor önállóan kell kiutazniuk, a vonat személyzetével és az utastársakkal oroszul beszélniük, s eligazodniuk az anyaországbeli élethelyzetekben. Ezekről az élményekről számol be két nyíregyházi főiskolás, akik a 2012. tavaszi félévben Moszkvában töltötték részképzésüket. Írásuk a leendő „sztazsorok”, azok szülei és tanárai számára is érdekes lehet.

Papp Csaba II. évfolyam BA szlavisztika (orosz) szakos hallgató élménybeszámolója

2011-ben a MÖB által meghirdetett pályázaton sikerült elnyernem egy négy hónapos részképzést 2012 februárjától Moszkvába, a Puskin Intézetbe. Izgalommal telve vártam, vajon milyen lesz Oroszország és az orosz kultúra. Megérkezésünkkor az első meglepetés az volt, hogy itt tényleg hideg van. Februárban a legmagasabb hőmérséklet -20 °C, a leghidegebb -32 °C volt. Az első napokban még csak ismerkedtünk a tanárokkal, akik végtelenül kedvesek és segítőkészek. Az otthon hallott információkkal ellentétben Moszkva teljesen más, sokkal pozitívabb képet nyújt. Az itt élők meglehetősen zárkóztak, de ha segítséget kértem akár az utcán, akár egy boltban, nagyon szívesen segítettek.

A közbiztonsággal kapcsolatban csak jót írhatok: semmiféle inzultus nem ért minket, senkinek sem lopták el az értékeit. Sok a rendőr az utcákon, az iratainkat érdemes mindig magunknál tartani, mert igazoltatásnál sokba kerülhet a hiányuk. A város nagyságához képest a koldusok létszáma elenyésző. Gyönyörű város, sok a látnivaló, de egy napon csak egy dolgot lehet megnézni a hatalmas távolságok miatt. A metróhálózat kiépítése jó, és gyönyörű megállóknak vannak. A múzeumok és a hatalmas parkok csodálatosak, számtalan templomot találunk a városban. A fényképezést a templomokban egyáltalán nem, a múzeumokban pedig általában pénzért engedik. Különös kontrasztot alkot a régi és az új épületek együttese. Kicsit lelomboztak a hangulatot, hogy április elejéig tart a tél. Erre nem lehet felkészülni, de amikor beköszönt a jó idő, napok alatt felébred a természet, és minden gyönyörű lesz.

Az egyetemi élet sokszínű, hiszen különböző kultúrák találkoznak egymással. A fiatal orosz hallgatók jellemzően távolságtartóak, zárkózottabbak, így tőlük nehéz tanulni. A lengyelek és tapasztalatom szerint még inkább a csehek és szlovákok azonban nagyon segítőkészek. A többi nemzet képviselőivel gyakran az a gond, hogy ha nincs elég türelmük az orosz nyelv használatához, inkább angolul beszélgetnek, hiszen ezt a nyelvet mindenki ismeri. Nekem a második hónap végén nagy szerencsém volt, mert egy francia srác költözött be a szobánkba, akinek a felesége orosz. Mivel én nem tudok angolul, csak oroszul beszélgettünk. Tőle is sokat tanultam. Ugyanakkor el kell mondanom, hogy egy dolog hiányzik a részképzés idején, és ez a magány.

Az oktatás színvonala jó, bár tanáronként változó. Nekünk nagy előnyünk volt, hogy a Nyíregyházi Főiskolán az órák egy része orosz nyelven folyt, így hozzá voltunk szokva a beszédtempóhoz. Az, hogy ki mennyit szeretne tanulni, a saját szorgalmától függ, mert a tanárok nem követelnek úgy, mint otthon.

Az utcán életszagú helyzetekben sokat lehet tanulni, főleg ha az ember eltéved. Ilyenkor csak addig kell menni, míg nem találunk egy metrómegállót, és akkor már nincs gond. A közlekedés olcsóbb, mint Magyarországon. Meglepő volt, hogy az oroszok nagyon röviden és tömören fejezik ki magukat, például jegyvásárlásnál nem köszönnek, csak annyit mondanak: Jegyet! Az árak általában magasak, de ha ésszel osztjuk be a pénzt, akkor épp ki lehet jönni a MÖB által biztosított keretből. Igaz, ebbe a keretbe a kirándulások, belépők, ajándékok stb. már nem férnek bele. Sajnos volt alkalmam megtapasztalni az orosz kórházi ellátást is. Utasbiztosítás nélkül nem is szabad nekivágni Oroszországnak, mert az ellátás költsége rendkívül magas. Magánklinikára kerültem, ahol az ápolás színvonala a luxuskategóriába tartozott. Kórházi tartózkodásom nyelvtudás és tanulás szempontjából igazi kihívás volt. Szerencsémre mindent el tudtam mondani, türelmesen kivárták, míg elmagyarázom, mit szeretnék.

Ami szerintem a legnagyobb problémát okozza, az a bürokrácia. Ha valamit el akarunk intézni, itt inkább hetekben kell gondolkozni, mint napokban. Ezekkel a kis apróbb kellemetlenségekkel szemben teljesen kárpótol ez a gyönyörű város. Az biztos, hogy Moszkva mindig is hiányozni fog.

Kiss Annamária II. évfolyam BA szlavisztika (orosz) szakos hallgató beszámolója

A kétnapos, nem éppen kényelmes vonatút eleinte nem arról árulkodott, hogy a hatalmas, sebesen fejlődő és nagy kultúrájú Moszkvába tartunk, ám a részképzésem alatt ez volt a legrosszabb dolog, amit elmondhatok, és el is törpül a sok fantasztikus látvány és élmény mellett, melyet ez a város nyújtott az elmúlt hónapokban.

A moszkvai időjárás nem hazudtolta meg magát: februárban többször is volt szerencsénk megtapasztalni a -20–30 °C-os „kutya hideget”, de a város olyan sok érdekességgel kecsegtetett, hogy nem sokáig hagyta az embert a négy fal között. A rengeteg – diákoknak majdnem minden esetben kedvezményes vagy ingyenes – múzeum, aranykupolájú templom és még a sokszor szinte már giccses metrómegálló is folyamatosan vonzott, így lábakat és erőt nem sajnálva keltünk útra néhányan a csoport többi tagjával, amikor csak tehetjük. Talán épp itt mutatkozik meg Moszkvának egy kevésbé szimpatikus tulajdonsága: a hatalmas távolságok, melyek miatt nem lehet megnézni két-három múzeumnál többet egy nap, és ez tömérdek időt elrabol az embertől. A város hangulatos közege, nagy történelmi múltja azonban kiengeszteli a látogatót. Kellemes tapasztalat, hogy Moszkva roppant mérete ellenére a tavasz beköszöntével, a töménytelen mennyiségű hó elolvadása után nap mint nap felsöprik az utca minden egyes szegletét és centiméterét, lefestik a tömbházak apró

kerítéseit, és a parkokba, füves részekre pompás virágokat ültetnek. Szó szerint kivirágzik a város.

A négy hónap alatt a Puskin Intézet kollégiumában laktunk, és ennek iskolájában tanultunk. A szobák kényelmesen és visszafogottan, de minden igényt kielégítően voltak berendezve, egyedül a mikrohullámú és a hagyományos sütőt hiányoltuk egy ideig a konyhából. A híresztelések ellenére szerencsére sosem fáztunk a kollégiumban, a fűtésről mindig gondoskodtak, még akkor is, mikor már a kinti hőmérséklet elérte a 23 °C-ot is.

Tanárainkról elmondható, hogy valamennyien segítőkészek és lelkesek az oktatást illetően, és hogy nagyon szeretnek előadást tartani, véleményem szerint talán túlzottan is. Nem sok alkalmunk adódott ugyanis, hogy kifejezzük saját gondolatainkat előttük, és ez vetett némi árnyékot az itteni oktatásra. Ám amit az iskola nem adott meg, azt a város és a hétköznapi élet igen, hiszen az oroszokról általánosságban igaz, milyen rendkívülien készségesek és barátságosak, ha hajlandók vagyunk szóba elegyedni velük. Épp ilyenek voltak oktatóink is: közlékenyek, és igyekeztek különböző módszereket használni, hogy fenntartsák érdeklődésünket az órák iránt, melyek alig különböztek az otthoni tantárgyainktól. Tanultunk irodalmat, beszédgyakorlatot, országismeretet, frazeológiát, orosz népdalokat, kultúrtörténetet és fonetikát. Nagyjából ugyanazokat vettük, mint Magyarországon, de a tanárok zöme úgy állt hozzánk, mint külföldiekhez, így mindig tudták, mi okoz egy nem orosznak nagyobb nehézséget a nyelvtannal kapcsolatban, mint egy anyanyelvűnek. Ha ötször kérdeztük meg ugyanazt, ugyanolyan türelemmel magyarázták el hatodjára is. Érdekes volt ilyen módon tanulni az orosz nyelvet, és persze fárastöbb is, de mindannyiunkon látszódott a fejlődés.

Moszkvában a színházlátogatás kötelező – főleg a diákoknak, akiknek rengeteg kedvezmény jár, csak azért, mert tanulnak. A Bolsoj Színház gyönyörűen díszített épületébe bejutni, még hozzá a *Hattyúk tava* balettelőadásra mindössze 700–800 forintért, felbecsülhetetlen élmény. Meg kell azonban jegyezni, kemény küzdelemmel jár, amíg ezekhez a jegyekhez hozzájutnak akár az orosz, akár a külföldi diákok, ráadásul ezek a jegyek olyan meglehetősen kényelmetlen helyekre szólnak, ahonnan gyakorlatilag nem lehet látni a színpadot, így kénytelen a hallgató végigállni az előadást.

A város legszebb része természetesen a Vörös tér, mely nappal is lenyűgözi az embert, ám éjszaka egyenesen lélegzetelállító. Akárhányszor sétál rajta át valaki, a körülötte álló Vaszilij Blazsennij-székesegyház és Történelmi Múzeum monumentális mérete és különleges építése újra meg újra egyedi élményt ad, lehetetlen megunni.

A Puskin Intézet különböző kirándulásokat is szervez az Aranygyűrűn, nem feltétlenül olcsón, de ezzel biztosítják a kényelmes utazást, a töménytelen látnivalót egybesűrítve, és egy teával egybekötött étkezést is. A nap végére garantált a kellemes hullafáradtság és az elgyötört láb.

Összességében elmondható, hogy Moszkva – és egyben Oroszország is – valóban rengeteget fejlődött az elmúlt évtizedekben, felzárkózik a nyugati államokhoz, és ez meglátszik a társadalmán is (az emberek most már nem botránkoznak meg úgy egy-egy európai szokáson, mint például az orrfújás, és sokkal nyitottabbak egymás felé). Egy-két területen még van mit fejlődniük Moszkva lakóinak, a környezetvédelmet például legfeljebb hírből ismerik. Ezekről az apró dolgoktól eltekintve azonban Moszkva minden tekintetben egyedi és életre szóló élményt ad, folyamatosan tanít, és lehetőségeket kínál.

Cs. Jónás Erzsébet